

GRAMATYKA

CZASOWNIKI NIEFLEKSYJNE

Proszę uzupełnić zdanie odpowiednim czasownikiem.

nie warto | warto | można | powinno się | trzeba | należy | nie wolno

1. Przed wizytą u dentysty _____ należy _____ umyć zęby.
2. Czy ty _____ płacić kartą?
3. Tu jest zakaz palenia! Tutaj _____ palić!
4. Idę do sklepu, czy _____ coś kupić?
5. To słaba książka, _____ jej czytać.
6. To dobry film, _____ go obejrzeć.
7. _____ często chodzić na spacer, bo ruch to zdrowie!

słyszać | nie wypada | żal | chodzi o | brak | widać | wiadomo | strach | czas | wypada | nie sposób

8. _____ nie zobaczyć Pałacu Kultury i Nauki podczas pobytu w Warszawie.
9. _____ spać.
10. _____ muzykę.
11. Aż _____ pomyśleć, co by się stało!
12. _____ nigdy się już nie spotkamy.
13. _____ mi słów.
14. _____, że 2+2 jest 4.
15. _____ odmawiać, gdy ktoś prosi.
16. Na spotkanie _____ przyjść punktualnie.
17. _____ patrzeć na jego nieszczęście.
18. Wydaje mi się, że jemu _____ coś innego.

Jeśli czegoś
nie wolno
ale bardzo się chce
to można ...

CZASOWNIKI NIEFLEKSYJNE

Czasownik ma więcej kategorii fleksyjnych niż inne części mowy. Odmienia się przez:

- **czasy** (czas przeszły, teraźniejszy i przyszły),
- **osoby** (ja, ty, on, ona, ono, my, wy, oni, one),
- **liczby** (liczba pojedyncza i mnoga),
- **rodzaje** (męski, żeński, nijaki, męskoosobowy i niemęskoosobowy),
- **tryby** (oznajmujący, rozkazujący, przypuszczający).

Może występować w **stronie biernej**, **czynnej** i **zwrotnej** oraz mieć **aspekt dokonany** lub **niedokonany**.

Niektóre czasowniki nie odmieniają się, lub nie mają wszystkich form. Są "niewłaściwe". Mogą odmieniać się jedynie przez **czas** i **tryb** (ale już nie przez osoby, liczby i rodzaje). Nie mają bezokolicznika. Choć nie spełniają wszystkich kryteriów czasownika, w zdaniu mogą pełnić **funkcję orzeczenia**.

W języku polskim czasowników niewłaściwych jest bardzo dużo. Najczęściej używane to: **można**, **wolno**, **trzeba**, **warto**, **widać**, **słyszać**, **szkoda**, **wiadomo**, **niepodobna**, **nie sposób**, **grzech**, **wstyd**, **żal**, **strach**, **brak**, **czas**, **pora**, **uchodzi**, **przystoi**, **godzi się**, **wypada** (...).